

A POLITIKA HÍREI

Folyó ügyeket tárgyalta a minisztertanács

A kormány tagjai pénteken délelőtt kilenc órakor minisztertanácsot tartottak Gömbös Gyula elnökletével. A gyengélkedő belügyminiszter helyett Preszly Elemér, Lázár Andor igazságügyminiszter helyett pedig Berczelly Jenő államtitkár vett részt a minisztertanácsban, amely délután két óráig tartott. A miniszterek folyó ügyeket tárgyaltak.

Eckhardt Tibor vasárnap Szentesen beszél

Nagy Pál a kisgazdapárt szentesi jelöltje vasárnap délután fél 4 órakor a Tóth József-féle színházteremben választási nagygyűlést tart. A választási gyűlésen megjelenik Eckhardt Tibor dr., a kisgazdapárt elnöke is, aki szintén beszédet mond Nagy Pál támogatására. Eckhardt Tiboron kívül még Czirják Antal, Dinnyés Lajos, Horváth Zoltán dr., Kun Béla és Berg Miksa báró országgyűlési képviselők, valamint Nagy Ferenc, a kisgazdapárt országos főtitkára szintén megjelennek az ülésen és fel is szólalnak.

Határozathirdetés előtt a nagybaracska petíció ügye

A közigazgatási bíróság Majzik-tanácsa pénteken továbbfolytatta a nagybaracska petíció érdemleges tárgyalását. Prückler Elemér választásvédő polemizálta a petícionálók jogi képviselőjének állításaival és azt hangoztatta, hogy az általa becsatolt nyilatkozatok minden tekintetben kifogástalanok. Viszontválasz után az elnök bejelentette, hogy az első tárgyalást befejezettnek nyilvánítja. Közölte azt is, hogy a közigazgatási bíróságnak ebben az ügyben hozandó határozatát szombaton délután 12 órakor hirdeti ki.

A Festetics-féle összeférhetlenségi bejelentés előadója

A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága november 20-án, szerdán délután 5 órakor ülést tart, amelyen megválasztja az előadót Festetics Sándor gróf önmaga ellen bejelentett összeférhetlenségi ügyében és kitűzi a tárgyalási határnapot.

A frontarcos szövetség ellenzéki mozgalmanak vezetői az ellenük tett bünvádi feljelentésről

Hirt adtunk arról, hogy az Országos Frontarcos Szövetség Intézőbizottsága becsület-sértés és rágalmozgás címén feljelentést tett a szövetség ellenzéki mozgalmaiban résztvevő egyes frontarcosok ellen. Ezzel kapcsolatban a határozott tagjai most a következő nyilatkozatot tették:

— Minthogy mi már több mint két hónapra keresztül alapos sikerekkel támadjuk a központos s mindezeidig az semmiféle törvényes lépést velünk szemben nem tett, még csak a saját fegyelmi bizottsága elé sem állított bennünket, fenntartással fogadjuk a bünvádi eljárás megindításáról kiadott közleményüket. Egyébként örömmel vennénk annak bekövetkezését, mert így mód adna nekünk, hogy a független magyar bíróság előtt mondhatnánk el azokat a sérelmeket, bajokat és panaszokat, amelyek nyílt sebként tátognak minden önzellen és a frontarcos eszméket féltő, gondolat őrző hadviselő lelkében. A határozat kijelenti, hogy minden lépésért és szaváért vállalja a felelősséget és bünvádi eljárások folyamathatásával megfélemlíteni nem hagyja magát.

Rátz Kálmán képviselő a frontarcos szövetség propaganda és sajtóügyi előadója

Az Országos Frontarcos Szövetség Rátz Kálmán országgyűlési képviselője, az ismert katonapolitikai író, propaganda- és sajtóügyi előadóvá nevezte ki. Frontarcos körökben ez a kinevezés nagy meglepetést keltett. A frontarcos szövetség vezetésének új tagja első feladatának tekintti, hogy a szövetség kebelén belül kiküszöböljön minden surlódást és helyreállítsa a frontarcos egységet. Ebben a munkájában a nagy népszerűségnek örvendő frontarcos képviselőt pártkülönbség nélkül támogatják a szövetség tagjai.

Ankét a frontarcos-törvényről

Az Országos Frontarcos Szövetség által még 1932-ben benyújtott frontarcos-törvénytervezet pénteken az első érdemi tárgyalás stádiumába jutott. Délelőtti félízenegy órakor tartották az első ankétot a frontarcos szövetség képviselőivel. Az ankétot az elnök, Sztankay Géza dr. államtitkár kivül Pruzsinszky Béla miniszteri tanácsos, Pon-

grác József ezredes, Manó Iván alezredes és Bernáth László miniszteri osztálytanácsos, a frontarcos szövetség részéről Takács-Tolvay József ny. altábornagy, Engelbach Ala-

jos ny. alezredes és Kertész Elemér alelnökök és vitéz Martsekényi Imre országgyűlési képviselő vettek részt. Az ankétot a jövő héten folytatják.

Pángermán vagyok?

A „Magyarság” október 27-i és 31-i számaiban „Bácska” címmel folytatásos riport jelent meg P. Ábrahám Ernőtől. A riport tárgya — a címtől eltérően — tulajdonképpen nem is a csonkított, vagy megcsontított Bácska, hanem a megmaradt Csonka-Bácskának egy pontosan körülhatárolt része, amely az országgyűlési képviselőválasztásokkal kapcsolatban a nagybaracska választókerület néven ismeretes. Sem több, sem kevesebb ennél. Fokozott érdeklődéssel olvastam tehát végig a riportot, mert bármennyire ismerem is Bácskának azt a részét, amelyet két ciklusban is képviseltem a magyar törvényhozáásban — és amely többek között nekem szülőföldem és szűkebb pátriám is — mégis csak érdekelt a kérdés, milyen szempontok vagy célok készítették a „Magyarság” kitűnő munkatársát arra, hogy éppen a nagybaracska választókerületet válassza ki vizsgálódásai színterül és tüntesse ki érdeklődésével?

Kommunista vagyok?

Aki a megreformált honban arra a háladálatlan és — a tapasztaltak után minden tudás nélkül mondhatom — szinte az esztelen-séggel határos szerepre mer vállalkozni, hogy más uton merészeleg keresni az ő népének és nemzetének a boldogulását, mint ami a kormányon levő által engedélyezett ut és aki netalán keményebb gerinccel merészeleg a világra jönni, mint amilyen a hatalmon levők által kívánatosnak tartott kocsonya-gerinc, az mindenképpel készüljön el arra, hogyha magyar nemzetiségű, akkor egyuttal „kommunista” is, ha pedig német nemzetiségű, akkor elkerülhetetlenül „pángermán”. Természetesen azok szerint, akik a kevesebb kockázattal járó és több előnnyel kecsegtető „fémjelzett” uton járnak. Ezt a jelzőt egy negyven napon és negyven éjen át tartó ujj vizsgálaton meg mossa le róla, legyen bár jobb magyar hazafi, mint akár Árpád vezér vagy álljon bár távolabbi a kommunizmustól, mint akár Weisz Fülöp.

Amikor első ízben léptem föl a nagybaracska választókerületben ellenzéki programmal, nem lepett meg valami túlságosan, hogy mint magyar anyanyelvű és magyar nemzetiségű ellenzéki képviselőjelölt ellen, azzal agítottak ellenem, hogy kommunista vagyok. Természetesen eredménytelenül, mert a kerület népe sokkal jobban ismert, semhogy bárki is bevette volna ezt a boldogulást. A német községekben viszont már nemcsak földosztó „kommunista” voltam, hanem ott már azzal is agítottak ellenem — a német faji öntudatra és összetartásra való hivatkozással és német anyanyelvű, sőt magyarul elég gyengén beszélő ellenjelöltemre való tekintettel — „mit akartok ti Mojjessel, ezzel a gatyás magyarral?”

Az eredmény azonban az lett, hogy a választáson csaknem kétszer annyi szavazatot kaptam, mint a hivatalos jelölt. Pedig akkor a magyar politikában még teljesen ismeretlen pártnak: a független kisgazdapártnak a programjával léptem föl, amelynek első képviselőjelölteként kerültem a törvényhozáshoz. A legtöbb szavazatot természetesen a magyar községekben kaptam: Bátmonostoron 114-et, míg a hivatalos jelölt 101-et. Dávodon 555 szavazatot kaptam, míg a hivatalos jelölt 155-öt. Nagybaracska 582-öt, míg ellenfelem 204-et. A magyar és sokác-szerb nemzetiségű Hercegszántón 718 szavazatot kaptam, míg a hivatalos jelölt mindössze 28-at. A teljesen német anyanyelvű és nemzetiségű Csátalján 558 szavazatot kaptam, míg a hivatalos jelölt 136-ot.

Kik szavaztak rám?

Az 1931. június 28-án történt másodizbeni megválasztásom alkalmával a magyar községekben a szavazatok a következőképpen oszlottak meg: Bátmonostoron kaptam 530 szavazatot, míg a hivatalos jelölt 74 szavazatot. Nagybaracska 605 szavazatot, ezzel szemben a hivatalos jelölt 129 szavazatot. Dávodon kaptam 282 szavazatot, míg több mint 360 választómat a karhatalom szétverte a gyülekezőhelyről, ezzel szemben ellenjelöltem 103 szavazatot kapott.

A magyar és sokác-szerb nemzetiségű Hercegszántón 709 szavazatot kaptam, míg ellenjelöltem 48-at. A teljesen német nemzetiségű Csátalján 682 szavazatot kaptam, míg ellenjelöltem 203 szavazatot.

Elvégre több szem többet lát és sohasem árt az, ha az ember kibővíti, felfrissíti, vagy újabb szempontokkal gyarapítja az ismereteit.

Nem kívánok foglalkozni a cikkeknek ama részeivel, amelyek a nagybaracska választókerület egyes községeinek gazdasági helyzetével, vagy szociális viszonyaival, helyesebben: gazdasági bajjaival és szociális visszacsúsgaival foglalkoznak. Azért csak elismerés illeti meg a jeles cikkírókat, hogy feltárta a már régóta üszkösödő sebeket, amelyek legfeljebb azok számára újak, akiknek kötelessége és feladata lett volna már eddig is a bajok orvoslása és akik ezideig még nem sok igyekezetet mutattak nemcsak a bajok orvoslása, de még a felismerése terén sem.

Új volt számomra ellenben az, amit a riportban a saját személyemről, illetve a saját személyemmel és politikai szereplésemmel kapcsolatban olvastam.

Gara és Katymár községek lakossága kétharmad részben német, és egyharmad részben bunyevác nemzetiségű.

Garán 658 szavazatot kaptam, míg ellenjelöltem 305 szavazatot, Katymáron 536 szavazatot kaptam, míg ellenjelöltem — aki katymári születésű volt — 459 szavazatot kapott.

A magyar, német és bunyevác nemzetiségű Györgypusztán 68 szavazatot kaptam, míg ellenjelöltem 54 szavazatot.

Vagyis a másodizben történt megválasztásom alkalmával összesen 4050 szavazatot kaptam, szemben ellenjelöltemnek 1371 szavazattal és több mint 360 választóm nem szavazhatott le a karhatalom magatartása miatt.

A fentebb ismertetett választási eredmények egyuttal megcáfolják azt a téves és tendenciózus beállítást is, mellyel a nagybaracska választókerületben az országgyűlési képviselőválasztás eredménye az ottlévő egyes nemzetiségek ellentétes állásfoglalásának és egymásközötti mérkőzésének vagy harcának az eredményét fejezné ki. Az országgyűlési képviselőválasztás eredménye semmiféle összefüggésben nincs a választókerület nemzeti viszonyaival. Vagy legfeljebb annyiban, hogy a magyarnyelvű és nemzetiségű községek adták százalékosan mindig a legtöbb ellenzéki szavazatot.

Ennek azután az lett a következménye, hogy az 1935. évi március hó 31-én megtartott általános országgyűlési képviselőválasztás alkalmával a választókerület magyarnyelvű községeiben fejlette ki a hivatalos választási apparátus a legkíméletlenebb törvény- és lélektiprást. De még így is több szavazatot kaptam a kerület magyarnyelvű községeiben, mint a hivatalos NEP-jelölt.

Dávodon leszavazott réám 442 választó, a NEP-jelöltre 329 választó. Ezen kívül szétverte a karhatalom — törvényellenesen — 29 választómat. Bátmonostoron leszavazott réám 172 választó, a karhatalom szétverte és megakadályozta a szavazásban további 254 választómat, összesen tehát 426 ellenzéki választó szavazattal szemben a NEP-jelölt 299 szavazatot kapott. Nagybaracska leszavazott réám 347, a NEP-jelöltre 376 választó, a magyar és sokác-szerb vegyeslakosságú Hercegszántón leszavazott réám 715 választó, a NEP-jelöltre 273 választó, ezenkívül a karhatalom szétverte és megakadályozta a szavazásban mintegy 300 választómat.

Ezzel szemben a NEP-jelölt a legtöbb szavazatot a kétharmad részben német és egyharmad részben bunyevác nemzetiségű Katymáron kapta: 708 szavazatot, szemben a réám leadott 440 szavazattal, míg százalékosan a magyar, német és bunyevác nyelvű Györgypusztán kapta — megfélelő hatóság előkészítés után — a legtöbb szavazatot: 91-et, a réám leadott 23 szavazattal szemben.

Pánszláv is vagyok?

Az egészen természetes, hogy akik a NEP-jelöltek szavaztak, azok — nemzetiségükre való tekintet nélkül — mindannyian kiváló magyar hazafiak voltak, míg a magyar, nemzetiségű ellenzéki szavazók természetesen kivétel nélkül „kommunisták” voltak, a német nemzetiségűek pedig kivétel nélkül „pángermánok”. A NEP-szavazó természetesen akkor is kifogástalan magyar hazafi volt ha egészen véletlenül vezető tagja is volt a Kulturbundnak, ezzel szemben viszont a német anyanyelvű ellenzéki polgár akkor is „pángermán”, ha véletlenül az sem tudja,

hogy mi is az a Kulturbund, vagy ki az a Hitler?

Ezeket én mind természetesnek tartom. Csak egyet nem tudok megérteni. Hogyan avanszáltam én, aki ellen eddig azzal agítottak a kerület németnyelvű községeiben, hogy „gyatyás magyar” — egyszerre pángermán? Ez valóban egészen új a számomra, mert eddig úgy tudtam, hogy — jóllehet már három ízben is fölléptem a nagybaracska választókerületben és mind a három ízben meg is választottak —, de eddig még egyetlen egy németnyelvű beszédet sem mondtam el, hanem a szintiszta németnyelvű községekben is magyar nyelven mondtam mindig programbeszédet és beszámolót, azon egyszerű okból, mert — bár képviselőlegem ideje alatt magánszorgalomból időközben meglehetősen elsajátítottam a német nyelvet — nem beszélem még annyira tökéletesen, hogy német nyelven szónokolhassak.

Nemrégiben azt írta az egyik budapesti hetilap rólam, hogy pánszláv vagyok. Valószínűleg azért, mert bunyevác, sokác és szerb szavazatok is kaptam. A réám esett német szavazatok után most már a pángermánok vezérévé, vagy „hivatott képviselő-jévé” léptem elő. Csak arra vagyok még ezek után kíváncsi, mikor fogok végre már előlépni pánmagyarrá, mert elvégre magyar szavazatok is kaptam. Sőt mindig jóval többet, mint az ellenjelöltem. Remélhetőleg erre is rákerül majd egyszer a sor, ha előbb nem is, de akkor föltétlenül, ha egyszer majd netalán én is hivatalos jelölt leszek.

Mojszes János dr.

a nagybaracska választókerület 9 szavazattal kibuktatott országgyűlési képviselője.

Keresztény összefogásról beszéltek az evangélikusok gyűlésén

A magyar evangélikusok egyházközigazgatási testülete pénteken tartotta közgyűlését a Deák-téri leánygimnáziumban. Négy egyházkerület harminc delegátusa vett részt a tanácskozáson. Megjelent Geduly Henrik, Kapi Béla, Raffay Sándor, Kovács Sándor püspökök, Mesterházy Ernő felsőházi tag, Pesthy Pál ny. igazságügyminiszter, Sztranyavszky Sándor a képviselőház elnöke és mások. Geduly Henrik püspök imája után Radvánszky Albert báró mondott megnyitóbeszédet. Köszöntötte elnöktársát: az L. osztályú érdemkeresztel kitüntetett Geduly Henrik dr. püspököt, aki az első „nagyemlétségű” püspöke a magyar evangélikus egyháznak. Elparentálta az egyetemes felügyelő Zelenka Lajost és Kiss püspököt és üdvözölte utódjukat: Lichtenstein Lászlót és Kovács Sándort. Hangsúlyozta Radvánszky báró, hogy szükség van a keresztényi összefogásra és a népek egymásiránti szeretetére, hogy a romboló eszmék érvényesülését megakadályozhassuk. A felügyelői jelentést Kuthy Dezső egyetemes egyházi főtitkár terjesztette be. Indítványára a gyűlés üdvözölte a kormányzót, Radvánszky Albert báró dr. egyetemes felügyelő meleg szavakkal, német nyelven köszöntötte a Gusztáv Adolf Egyetemesi központjának a közgyűlésen megjelent elnökét, Gerber Hans dr. tanárt.

Jánosy Gábor felszólalása után Rásó Lajos dr. egyetemes egyházi főügyész, kormányfőtanácsos javaslatára elhatározta a gyűlés, hogy az 1848. évi XX. törvénycikk végrehajtásának kérdését továbbra is napi-rendben tartják. Rásó Lajos bejelentette, hogy most hagyják jóvá az evangélikusok országos gyűlése az evangélikus és református egyházak között létrejött „balassagyarmati egyezményt”, amely szerint a két egyház lelkészei, az évszázados testvéri viszony alapján, egymástól nem kérnek reverzálást és egymás híveit nem igyekeznek áttéríteni. Kivétel csupán az egyházi tisztviselők házasságára vonatkozó rendelkezés. Mindkét egyház kötelezte lelkészeit, hogy ezeknek az intencióknak pontosan feleljenek meg. A Johannita-lovagrend magyarországi csoportja kilencezer pengős kórházalapítványt tett az Egyetemes Egyháznál, az alapítólevelet jóváhagyták s egyuttal megköszönték a felajánlást. Ugyanígy határozott a gyűlés Szigethy Lajos ny. budapesti gimnáziumi igazgató alapítványa ügyében.

Fuzlán az énekgyűlés kérdésekre tért át a gyűlés és Kapi Béla dr. püspök felszólalása után felhatalmazta a szarvasi egyházat, hogy új magyarnyelvű énekeskönyvet adhasson ki. A lelkészjavaslati panaszokat Zongor Béla egyetemes egyházi lelkész feljegyzés adta elő, majd a Raffay püspök által készített új istentiszteleti rendet az összes magyar gyülekezetekre elrendelték. Elhatározták, hogy államsegélyt kérnek az ujoonnan alakult gyülekezetek számára, s hogy ragaszkodnak a teljes vasárnapi munkaszünet ki-mondásához. A Luther-himnusz tekintetében kötelezővé tették a Dunántúli énekeskönyvben található szöveget. A gyűlés este félnyolckor ért véget.